

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи
байналмилалии сайёҳӣ ва
соҳибқории Тоҷикистон, доктори
илмҳои иқтисодӣ, дотсент
Асрорзода У.С.

2023

Хулосаи

Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон

Ба кори диссертационии Изатуллои Ҳабибзод дар мавзӯи «Самтҳои асосии устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D051000 – Иқтисодиёт ва идоракунии тибқи самтҳои фаъолият (6D051003 - Амнияти иқтисодӣ). Кори диссертационӣ дар кафедраи идоракунии давлатӣ ва маҳаллии Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон иҷро шудааст.

Дар рафти иҷрои диссертатсия Изатуллои Ҳабибзод докторанти кафедраи идоракунии давлатӣ ва маҳаллии Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон башумор рафта, таҳқиқоти илмиро оид ба омӯзиши пурраи мавзӯи диссертатсияи илмӣ соли 2021 дар якҷоягӣ бо кафедраҳои идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ ва иқтисодиёти ҷаҳонии Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон оғоз кардааст.

Изатуллои Ҳабибзод, соли таваллудаш 1990, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон. Соли 2009 - 2015 Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айниро аз рӯи ихтисоси «технология» ва соли 2017 - 2021 Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон -ро аз рӯи ихтисоси идораи давлатӣ, хатм намудааст.

Изатуллои Ҳабибзод аз соли 2009 то 2013 ба ҳайси омӯзгор дар Литсейи касбии алоқаи ш. Душанбе фаъолият намудааст. Аз соли 2013 дар вазифаи мутахассиси шуъбаи кор бо ҷавонон, мудирӣ шуъбаи таблиғот ва иттилооти Кумитаи иҷроияи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар ноҳияи Исмоили Сомонӣ ва раиси Кумитаи иҷроияи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар шаҳри Ҳисор кор ва

фаъолият менамояд. Дар соли 2017 ба ҳайси докторанти кафедраи идоракунии давлатӣ ва маҳаллии Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон дохил шуд.

Соли 2017-ум докторанти Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон тибқи фармоиши ректори ДБССТ таҳти №442/Д аз 29.08.2017. дохил шудааст.

Тибқи қарори чаласаи навбатии Шурои олимони Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон аз 26.03.2021, №10/7.10 номи мавзуи кори диссертатсионии докторант Изатуллои Ҳабибзод тасдиқ карда шудааст.

Диссертатсияи илмиашро дар мавзуи «Самтҳои асосии устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D051000 – Иқтисодиёт ва идоракунии тибқи самтҳои фаъолият (Амнияти иқтисодӣ), таҳти роҳбарии д.и.и., дотсент Ҷумъаев Баҳовиддин Маҳмадназарович таҳия намудааст.

Роҳбари илмӣ – Ҷумъаев Б. М. д.и.и., дотсент, мудири кафедраи иқтисодиёти ҷаҳон бо қарори Шурои олимони Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон, №10/7.10 аз 26.03.2021 таъин карда шудааст.

Мубрамият ва зарурати баргузории таҳқиқот.

Дар шароити муосири рушди муносибатҳои хоҷагидорӣ ҷаҳонишавии равандҳои иҷтимоию иқтисодӣ, раванди ҳамгироӣ ва ба ҳам вобасташавии давлатҳоро дар хоҷагии ҷаҳонӣ тавсеа бахшида, фаъол гардидани ҳаракати озоди мол, хизмат, сармоя ва қувваи коргариро байни давлатҳо мусоидат намуд, ки сабаби бунёди шароити мусоид барои баланд бардоштани некӯахлоқии аҳоли ва дастрасии онҳо ба неъматҳои бештари иқтисодӣ гардид. Ҷаҳонишавии иқтисодиёт имрӯз паҳлӯҳои гуногуни ҳаёти хоҷагидорӣ Ҷумҳурии Тоҷикистонро дарбар гирифтааст, ки таъсири бештари он дар бахши молияи кишвар зухур меёбад. Дар навбати худ ҷаҳонишавии молиявӣ, ки ҳамчун раванди тадриҷан муттаҳидшавии низомҳои миллӣ ва минтақавии молиявӣ ба низоми ягонаи молиявии ҷаҳонӣ баромад менамояд, вобастагии мутақобилаи бозорҳои молиявии мамлакатҳои алоҳидаро дучанд гардонидани дар баробари имкониятҳои нав таҳдидҳоро низ пеш меорад. Ин таҳдидҳо пеш аз ҳама дараҷаи осебпазирии низоми молияи мамлакатро ба таъсири таҳдидҳои беруна баланд бардошта зарурати андешидани тадбирҳои саривақтӣ оид ба таъмини амнияти молиявиро пеш меорад.

Амнияти молиявӣ ҳамчун қисми муҳимми амнияти иқтисодӣ, татбиқи сиёсати баэътидоловарандаи хубтахрезишударо тақозо менамояд, ки ба ҳифзи манфиатҳои миллӣ, таъмини суботи молиявӣ ва

рақобатпазирии институтҳои молиявии ватанӣ равона карда шудааст. Дар баробари ин дар шароити ҷаҳонишавӣ кафолати некуаҳволии шахсони алоҳида, устувории молиявии субъектони хоҷагидорӣ, рушди устувори тамоми шоҳаҳои иқтисодиёт ба дараҷаи назаррас ба таъмини суботи молиявӣ дар мамлакат алоқаманд мебошанд.

Дар баробари ин, новобаста аз он, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳқиқотҳои илмӣ ба масъалаҳои таъмини амнияти миллӣ ва умумиқтисодӣ таваҷҷӯҳи хоса зоҳир шуда бошад, ҳам то ҳол масъалаи таъмини амнияти молиявӣ махсусан дар шароити ҷаҳонишавӣ ба дараҷаи назаррас мавриди таҳқиқот қарор дода нашудааст, ки зарурати гузаронидани таҳқиқотҳои навро тақозо менамояд. Ҳаммаи ин интиҳоби мавзӯ, ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқоти мазкурро муайян намудаанд.

Мақсади кори диссертатсионӣ омӯзиши ҷанбаҳои назариявӣю методии арзёбии таъсири ҷаҳонишавӣ ба амнияти молиявӣ ва асосноккунии роҳҳои тақмили суботи молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити озодкунии фаъолияти иқтисоди беруна ба шумор меравад.

Барои расидан ба ҳадафҳо ҳалли вазифаҳои зерин гузошта шудаанд, аз ҷумла:

- муайянсозӣ ва муқарраркунии асосҳои назариявӣ ва методологии таъсири ҷаҳонишавӣ ба амнияти молиявӣ;
- таҳқиқи таҷрибаи хориҷии таъмини амнияти молиявӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ ва истифодаи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- арзёбии вазъи муосир ва тамоюли устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- дақиқсозии асосҳои институтсионалии таъмини амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- муқаррарсозии самтҳои стратегии устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ;
- коркарди механизми ташкилӣ-иқтисодии паст намудани таҳдидҳо ба амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ;
- асосноккунии тавсияҳои илмӣю амалӣ оид ба коркарди механизми таъмини амнияти молиявӣ ба воситаи мукамалгардонии назорати давлатии молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Объекти таҳқиқот амнияти молиявии мамлакат ва ҷузъҳои таркибии он ба шумор меравад.

Мавзӯи (предмет) таҳқиқотро асосҳои назариявӣ ва методии таъмини амнияти молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муносибатҳои иқтисодии бавуқӯёянда дар раванди ҷаҳонишавии молиявӣ ташкил медиҳад.

Фарзияи таҳқиқот дар он аст, ки таъмини амнияти молиявӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ самаранокӣ институтҳои молиявии мамлакатро таъмин намуда, дараҷаи осебпазирии онҳоро ба таҳдидҳои беруна кам мегардонад.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ ба сарҳадҳои зерини шиносномаи ихтисосҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 6D051000 – Иқтисодиёт ва идоракунии тибқи самтҳои фаъолият (6D051003 - Амнияти иқтисодӣ), мувофиқ ба бандҳои: 1. Назарияи амнияти иқтисодӣ (категория, методология, усулҳо, механизмҳо ва абзорҳо); 3. Типологияи амнияти иқтисодӣ; муҳимтарин аломатҳои тасниф (соҳавӣ, функционалӣ, ниҳодӣ, минтақавӣ) ва абзорҳои танзими он; 5. Арзишҳои ҳадди ниҳоии амнияти иқтисодӣ ва усулҳои муайян кардани онҳо; 7. Таснифи таҳдидҳо ба амнияти иқтисодӣ дар соҳаҳои иқтисодиёт (истеҳсолӣ, иҷтимоӣ, молиявӣ, тижорати берунӣ, ҳарбӣ-саноатӣ ва ғайра); 12. Механизмҳои пайдоиши ҳолатҳои бӯҳронӣ, ки сатҳи амнияти иқтисодиро коҳиш медиҳад ва тадбирҳои пешгирии онҳо; 15. Механизмҳои ҳифзи манфиатҳои миллӣ дар соҳаи иқтисодиёт ва баланд бардоштани “захираи устуворӣ”-и нишондиҳандаҳои аввалияи (пороговых) амнияти иқтисодӣ; 19. Манфиатҳои миллии мамлакат дар соҳаи иқтисодиёт ва баррасии онҳо ҳангоми ташаккули сиёсати иқтисодии давлат ва таҳияи дурнамои рушди иҷтимоию иқтисодӣ; 23. Муаммоҳои ҳамгироии Тоҷикистон дар ҳоҷагии ҷаҳонӣ ва амнияти иқтисодии он; 26. Таҷрибаи хориҷии баланд бардоштани амнияти иқтисодӣ (методҳо, механизмҳо, абзорҳо ва мутобиқшавии онҳо дар шароити Тоҷикистон) мувофиқат менамояд.

Сарчашмаи иттилоот. Сарчашмаи илмӣ ва методологии таҳқиқот ҷанбаҳои гуногуни равишҳои системавӣ ва институтсионалии марбут ба проблемаи илмии зикршударо дар бар мегирад. Ҳангоми иҷрои рисолаи илмӣ – таҳқиқотӣ маълумотҳои расмӣ Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мушоҳидаҳои муаллиф, адабиётҳои махсуси илмӣ, меъёрӣ ва таҳлилий ба ҳалли масъалаҳои коркардшуда, инчунин маводи нашрияҳои даврӣ ва захираҳои иттилоотии шабакаи Интернет истифода карда шудаанд.

Барои асосноккунии назария ва методологии таҳқиқот, натиҷаҳои таҳқиқоти илмии олимони ватанӣ ва хориҷӣ дар соҳаи таъмини амнияти молиявӣ, маводҳои конференсияҳои байналмилалӣ, инчунин муассисаҳои молиявии мамлакат зикр гардидаанд. Дар диссертатсия ҳуҷжатҳои меъёрӣ-ҳуқуқии муассисаҳои давлатии молиявӣ қарзӣ, мақомоти танзимкунандаи бахши молия истифода бурда шудаанд.

Дарҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро пеш аз ҳама истифодаи дурусти концепсияҳои илмии ташхиси иқтисодии нишондиҳандаҳои ҳудудии амнияти молиявӣ, таъя намудан ба сарчашмаҳои назариявӣ ва амалии маълумот оид ба объект ва мавзӯи таҳқиқот, истифодаи иттилоот дар бораи таъсири ҷаҳонишавӣ ба

устувории молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмӣ натиҷаҳои таҳқиқотҳои назариявӣ ва таҷрибаӣ бароварда шудааст.

Навгонии илмӣ таҳқиқот аз коркарди равишҳои концептуалии таъмини амнияти молиявӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ ва мукамалгардонии механизми ташкилӣ-иқтисодии паст намудани таҳдидҳои амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ иборат мебошад.

Натиҷаҳои асосии илмӣ, ки аз ҷониби муаллиф ба даст омада, барои ҳимоя пешниҳод мешаванд:

- асосҳои назариявӣ ва методии таъсири ҷаҳонишавӣ ба амнияти молиявӣ муқаррар карда шудааст, хусусиятҳои хоси ҷаҳонишавии молиявӣ ошкор карда шуда, аз тарафи муаллиф таърифи нави амнияти молиявӣ пешкаш карда шуда, самтҳои асосии он ошкор ва вазифаҳои мушахас карда шудаанд. Собит карда шудааст, ки бисёр унсурҳои ҷаҳонишавии молиявӣ дар натиҷаи рушди ҳуди бахши молия дар сатҳи миллӣ пайдо шудаанд, ки ба афзоиши сармояи озоди пулӣ ва ҳаракати он дар байни кишварҳо алоқаманданд.

- дар асоси таҳқиқи таҷрибаи хориҷии таъмини амнияти молиявӣ оқибатҳои мусбат ва таҳдидҳои ҷаҳонишавӣ ба низомҳои молиявии иқтисодӣ-миллӣ мушахас карда шуда, хусусияти муқовимати кишварҳо ба он бо дарназардошти мутобиқгардонии бахши молия ба ин раванд, истифодаи имкониятҳои байналмилалӣ-қонунии фаъолияти хочагидорӣ пешниҳод карда шудаанд, роҳҳои татбиқи механизмҳои пешрафтаи хориҷии таъмини амнияти молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шудааст.

- арзёбии вазъи муосир ва тамоюли устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дарназардошти таҳлили қимматҳои воқеӣ ва ҳадду ҳудуди нишондиҳандаҳои тавсифкунандаи ҳолати амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда шуда, омилҳои дохилӣ ва берунии таҳдидкунанда ба дараҷаи амнияти молиявии кишвар ошкор карда шуда, нишондиҳандаҳои низоми молиявии кишварро аз рӯи қиммати воқеӣ ва ҳадду ҳудуди он гурӯҳбандӣ карда шудаанд. Зарурати коркарди механизми муассири таъмини амнияти молиявии кишвар, ки барои воридшавии мамлакат ба низоми молиявии ҷаҳонӣ мусоидат менамояд асоснок карда шудааст.

- асосҳои институтсионалии таъмини амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон мушахас карда шуда, вазифаҳои ниҳодҳои таъмини амнияти молиявӣ муқаррар, роҳҳои самаранокгардонии сохтори институтсионалии амнияти молиявӣ тариқи мукамалгардонии қонунгузори соҳа, баланд бардоштани маҳсулнокии фаъолияти субъектони ин низом, рушди ҳамкориҳои мақомоти танзимкунандаи соҳа пешниҳод карда шудааст, мушкилоти қонунгузорӣ дар самти таъмини амнияти молиявӣ (парокандагии меъёрҳои ҳуқуқии ҷойдошта; ҷой доштани муҳолифатҳо дар қонунгузорӣ, мавҷуд набудани қонуни

алохида дар самти таъмини амнияти молиявӣ, рушди нокифояи механизми танзими амнияти молиявӣ, ҳамоҳанги нокифояи устувори молиявӣ байни мақомоти танзимкунанда ва муассисаҳои молиявӣ ва ғ.) ошкор карда шудаанд.

- самтҳои стратегии устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ пешниҳод карда шуда, (бунёди шароит барои баланд бардоштани сифати идоракунии молиявии мақомотҳо ва идораҳои бахши молияи мамлакат; рушди низоми назорати давлатӣ ва маҳаллии молиявӣ; бунёди низоми самараноки танзими асъор ва назорати асъор; мукамалгардонии низоми аудити давлатӣ дар бахши молия ва буҷет; таъмини фаъолияти самаранокии низоми андоз; идоракунии самараноки қарзи хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон; рақамикунонии низоми идоракунии молияи давлатӣ; таъмини самаранокии ҳамкориҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бахши молия; коркард ва татбиқи механизми танзими муносибатҳои байнибучавӣ), таҳкими амнияти молиявӣ як раванди дарозмуҳлат арзёбӣ гардидааст, зарур шуморида шудааст, ки ҷустуҷӯи роҳҳои дастёбӣ ба он дар ячейкаҳои аввалини таъмини амнияти молиявӣ оғоз карда шавад.

- механизми ташкилӣ-иқтисодии паст намудани таҳдидҳои амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ коркард карда шудааст, ки низоми доимоамалкунандаи ошкорсозӣ, арзёбӣ ва идоракунии таҳдидҳои молиявиро инъикос намуда устувори низоми молиявиро кафолат медиҳад;

- тавсияҳои илмӣ амалӣ оид ба мукамалсозии механизми назорати давлатии молиявӣ дар самти таъмини амнияти молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шудаанд. Иҷбот карда шудааст, ки татбиқи механизми пешниҳодшуда ба беҳтар шудани вазъи молиявии давлат, нигоҳдории нишондиҳандаҳои он дар минтақаи субот равона гардидааст.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот. Аҳамияти назариявии диссертатсия аз васеъ намудани донишҳои илмӣ дар назарияи таъмини амнияти молиявӣ, муайян намудани таҳдидҳо ба амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ ва пешниҳоди тавсияҳои илмӣ барои бартараф намудани он, истифода аз таҷрибаи хориҷӣ, нигоҳдории нишондиҳандаҳои амнияти молиявӣ дар минтақаи субот, иборат аст. Ҳамзамон, имконияти истифодабарии натиҷаҳои бадастомада дар шакли маводҳои лексиявӣ вуҷуд дорад.

Аҳамияти амалии таҳқиқот. Аҳамияти амалии таҳқиқотро имконияти истифодаи натиҷаҳои бадастомада аз тарафи мақомоти давлатӣ дар таҳияи барномаҳои иҷтимоӣ-иқтисодии рушди таъмини амнияти молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми ҷалби қарзи хориҷӣ, Бонки миллии Тоҷикистон ҳангоми баҳодиҳии фаъолияти муассисаҳои қарзӣ, Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми

таҳияи стратегияҳои таъмини амнияти молиявии мамлакат, такмили заминавӣ институтсионалии фаъолияти муассисаҳои молиявӣ ташкил медиҳад.

Нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда:

– асосҳои назариявӣ ва методии таҳқиқи таъсири ҷаҳонишавӣ ба амнияти молиявӣ муқаррар карда шуда аз тарафи муаллиф таърифи нави амнияти молиявӣ пешкаш карда шудааст.

– дар асоси таҳқиқи таҷрибаи хориҷии таъмини амнияти молиявӣ оқибатҳои мусбат ва таҳдидҳои ҷаҳонишавӣ ба низомҳои молиявии иқтисодиёти миллӣ мушаххас карда шудааст.

– арзёбии вазъи муосир ва тамоюли устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда шудааст.

– асосҳои институтсионалии таъмини амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон мушаххас карда шуда, роҳҳои самаранокгардонии сохтори институтсионалии амнияти молиявӣ пешниҳод карда шудааст.

– самтҳои стратегии устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ пешниҳод карда шудааст.

– механизми ташкилӣ-иқтисодии паст намудани таъсири таҳдидҳо ба амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ коркард карда шудааст;

– тавсияҳои илмию амалӣ оид ба мукамалсозии механизми назорати давлатии молиявӣ дар самти таъмини амнияти молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шудаанд.

Саҳми шахсии доктараб. Ҳамаи марҳилаҳои иҷроӣ нақшаи кори диссертатсионӣ, аз қабилӣ таҳияи мавзӯ, асосноккунии мубрамияти он, муқаррарсозии мақсад ва вазифаҳои кор бо иштироки бевоситаи муаллиф ба роҳ монда шудааст. Муаллиф дар омӯзиши асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи таъсири ҷаҳонишавӣ ба амнияти молиявӣ, дар баҳодиҳии ҳолати кунунии суботи молиявӣ дар мамлакат, муайянсозии самтҳои асосии таъмини амнияти молиявӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ саҳми худро гузоштааст.

Тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия. Натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсия тасвиб карда шудаанд: дар конфронси илмӣ-амалии байналмилалӣ “Такмили муносибатҳои молиявӣ-қарзӣ ҳамчун заминаи амалисозии ҳадафи чоруми миллӣ – саноатикунонии босуръати мамлакат (Душанбе: 28.05. 2022), Самтҳои стратегии рушди соҳибкории инноватсионӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ (Душанбе: 2022 25.10. 2022.), конфронси ҷумҳуриявии “Нақш ва мақоми менечменти инноватсионӣ дар таҳким ва рушди саноатикунонии мамлакат (Душанбе: 28.10.2022), Масъалаҳои мубрами баҳисобгирии муҳосибӣ, таҳлил ва аудит дар шароити муосир (ш.Душанбе, 28.05.2023) ва ғайра. Тавсияҳои методӣ ва амалии пешниҳодгардида метавонанд аз тарафи

мақомоти давлатӣ дар таҳияи барномаҳои иҷтимоӣ иқтисодӣ рушди таъмини амнияти молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, тақмили заминавӣ институтсионалии фаъолияти муассисаҳои молиявӣ истифода бурда шаванд. Дастурамали назариявӣ ва методикӣ таҳқиқоти рисолаи илмӣ дар равиши таълим тавассути кор карда баромадани барномаҳои таълимӣ, китоби дарсӣ ва матнҳои лексияҳо аз ҷанҳои «Назарияи иқтисодӣ», «Амнияти иқтисодӣ», «Амнияти молиявӣ», «Пул қарз бонк» барои донишҷӯёни равиши иқтисодӣ истифода бурда мешаванд.

Алоқамандии мавзӯи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм. Рисолаи илмӣ дар доираи Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, ки дар он масъалаи таъмини амнияти иқтисодӣ, аз он ҷумла, амнияти молиявӣ ҷойгоҳи муҳим дорад бармеояд.

Мавҷудияти санади тасдиқкунандаи татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқоти илмӣ дар раванди таҳияи барномаҳои иҷтимоӣ иқтисодӣ таъмини амнияти молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон 14.09.2023 №5 татбиқ карда шудааст. Муқаррароти назариявӣ ва амалии диссертатсия дар раванди таълим ҳангоми таълими курсҳои «Назарияи иқтисодӣ», «Амнияти иқтисодӣ», «Амнияти молиявӣ», «Пул қарз бонк» ва ғайра дар Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон истифода шудаанд.

Интишорот аз рӯи мавзӯи диссертатсия. Хулоса ва муқаррароти умумии диссертатсия аз ҷониби муаллиф дар 8 мақолаҳои илмӣ бо ҳаҷми умумии 6.09 ҷузъи чопӣ (бо ҳуқуқи муаллиф) нашр шудаанд. Аз онҳо 4 мақола дар маҷаллаҳои шомили феҳристи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидааст.

Сохтор ва ҳаҷми кори диссертатсионӣ бо ҳадаф, вазифаҳо ва мантиқи дохилии таҳқиқот мақсаднок муайян карда шудаанд. Диссертатсия аз муқаддима, се боб, хулоса, рӯйхати адабиёти истифодашударо дар бар гирифта, дар ҳаҷми 186 саҳифаи матнӣ асосӣ, аз ҷумла: 22-ҷадвал, 8 расм баён гаштааст.

Мақолаҳои асосии муаллиф дар робита ба мавзӯи таҳқиқот:

а) Интишорот дар нашрияҳои тақрибшаванда:

[1-М]. Изатуллои Ҳабибзод Рағишҳои назариявӣ таҳқиқи таъсири ҷаҳонишавӣ ба амнияти молиявӣ // Идоракунии давлатӣ. Паёми Академияи идоракунии давлатӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. - Душанбе, 2021. - №4/2 (54). -С338-347.

[2-М]. Изатуллои Ҳабибзод Ҷумъаев Б.М. Амнияти молиявӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон: арзёбии ҳолат ва пешниҳоди самтҳои мукамалгардонӣ он // [Текст] / И. Ҳабибзод // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. -Душанбе, 2022. - №4. - С107-113.

[3-М]. Изатуллои Ҳабибзод Чумъаев Б.М. Таҳдидҳои амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳҳои паст намудани онҳо дар шароити ҷаҳонишавӣ [Матн] Ҳ. Изатуллои // Иқтисодиёти Тоҷикистон. - Душанбе, 2022. -№4 (1).-С. 92-102.

[4-М]. Изатуллои Ҳ. Роҳҳои асосии устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ [Матн] Ҳ. Изатуллои // Паёми Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон: - Душанбе, 2022. -№4 (2).-С. 190-199.

б) дар дигар нашрияҳо:

[5-М]. Изатуллои Ҳабибзод Таҳлили муқоисавии нишондиҳандаҳои воқеӣ ва ҳадду ҳудуди амнияти молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] Ҳ. Изатуллои // Такмили муносибатҳои молиявӣ-қарзӣ ҳамчун заминаи амалисозии ҳадафи чоруми миллӣ – саноатикунонии босуръати мамлакат. Маҷмӯаи маводи конфронси илмӣ-амалии байналмилалӣ, 28-уми майи соли 2022. – Душанбе: 2022. - С.163-168

[6-М]. Изатуллои Ҳабибзод Баъзе самтҳои стратегии устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] Ҳ. Изатуллои // Самтҳои стратегии рушди соҳибқорӣ инноватсионӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ / Маҷмӯаи маводи конфронси байналмилалии илмӣ (25-уми ноябри соли 2022) Душанбе: 2022. –С. 426-431

[7-М]. Изатуллои Ҳабибзод, Чумъаев Б. М. Таҳдидҳои амнияти молиявии мамлакат: мафҳум, таснифот ва роҳҳои муқовимат ба онҳо [Матн] Ҳ. Изатуллои Б.М. Чумъаев // Нақш ва мақоми менеҷменти инноватсионӣ дар таҳким ва рушди саноатикунонии мамлакат (28.10.2022). Душанбе -С.185-189

[8-М]. Изатуллои Ҳабибзод Ҷанбаҳои институтсионалии таъмини амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ // Масъалаҳои мубрами баҳисобгирии муҳосибӣ, таҳлил ва аудит дар шароити муосир [Матн] Ҳ. Изатуллои / Маводи конфронси илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ (ш.Душанбе, 28 март соли 2023) – Душанбе: 2023.-С. 253-257.

Қарор карда шуд:

1. Кори диссертатсионии Изатуллои Ҳабибзод дар мавзӯи «Самтҳои асосии устуворгардонии амнияти молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D051000 – Иқтисодиёт ва идоракунӣ тибқи самтҳои фаъолият (6D051003 - Амнияти иқтисодӣ) пешниҳод гардидааст, ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, теъдод ва интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия мутобикат менамояд.

2. Кори диссертатсионии Изатуллои Ҳабибзод ҷиҳати дарёфти дараҷаи дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи ихтисос дар мавзӯи «Самтҳои асосии устуворгардонии амнияти

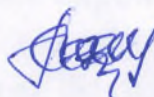
молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ» аз рӯи ихтисоси 6D051000 – Иқтисодиёт ва идоракунии тибқи самтҳои фаъолият (6D051003 - Амнияти иқтисодӣ) бо дарназардошти ислоҳи баъзе камбудҳои ошкоргардида ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-017 назди Институти иқтисодиёт ва демографияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон барои ҳимоя пешниҳод карда шавад.

Хулоса дар ҷаласаи якҷояи кафедраҳои идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ ва иқтисодиёти ҷаҳон Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон (суратҷаласаи №8/1 аз 09.11.2023) тасдиқ шудааст.

Натиҷаҳои овоздиҳии кушод: Тарафдор – 24 нафар, Зид – нест, Бетараф – нест. Яқдилона қабул гардид.

Раиси ҷаласа:

муdiri кафедраи идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ ДБССТ, н.и.и.

Султонзода Ҷ.У.

Котиби ҷаласа:

дотсенти кафедраи иқтисодиёти ҷаҳонӣ ДБССТ, н.и.и.

Каримова Т.Ҳ.

Дурустии имзоҳои Султонзода Ҷ.У. ва Каримова Т.Ҳ.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори шӯбаи кадрҳо ва корҳои махсуси ДБССТ.

Ҷураев Ш.Н.